

LẤY BÚT ĐỤC TƯỜNG

CHIẾN DỊCH
GENDERATION
VIỆT NAM

VỀ CUỐN SÁCH NÀY

“Chiến dịch Genderation Vietnam: Lấy Bút Đục Tường”

là tuyển tập các tác phẩm dự thi nổi bật trong ba mùa cuộc thi Lấy Bút Đục Tường – chuỗi hoạt động sáng tạo nội dung, lan tỏa thông điệp về bình đẳng giới. Cuộc thi là một hoạt động trong chiến dịch Genderation Vietnam.

Chiến dịch Genderation Việt Nam là sáng kiến trong khuôn khổ dự án “Thanh niên tham gia giải quyết định kiến giới và thúc đẩy bình đẳng giới tại Việt Nam” do Liên minh châu Âu tài trợ, được thực hiện bởi tổ chức Oxfam tại Việt Nam và TUVA Communication, với sự đồng hành của CISDOMA, RED Communication và Hội Nhà báo Việt Nam (VJA).

Cuốn sách này được tạo nên bởi nhiều mảnh ghép khác nhau, đầy màu sắc về con người và cuộc sống, là tiếng nói của các cá nhân, gia đình, tập thể và xã hội. Qua những câu chuyện, trải nghiệm và góc nhìn đa dạng, chúng ta được dẫn dắt qua một hành trình chân thực và sâu sắc về sự thay đổi định kiến giới trong xã hội, soi chiếu lại bản thân và đặt câu hỏi về ý nghĩa của những giới hạn.

Lấy Bút Đục Tường mùa thứ nhất mở đầu cho hành trình thay đổi nhận thức với những lời kêu gọi quyền tự do biểu đạt bản thân cho tất cả mọi người. Trên cơ sở đó, mùa thứ hai đã đi sâu vào việc bóc tách các lớp định kiến đối với nam giới, đối tượng còn ít được hiện diện trong các thảo luận về giới. Mùa thứ ba đưa chúng ta về không gian của gia đình, của nhận thức cá nhân và xã hội, để khám phá giá trị thực sự của các công việc chăm sóc không lương.

Chúng tôi hy vọng cuốn sách này sẽ góp phần thúc đẩy cuộc thảo luận về bình đẳng giới trong xã hội, đem lại nguồn cảm hứng để từng bước thay đổi tư duy và hành vi của cá nhân và cộng đồng đối với các vấn đề giới.

Sản phẩm này được sản xuất với sự hỗ trợ tài chính của Liên minh châu Âu. Các nội dung trong sách thuộc trách nhiệm của dự án Genderation Việt Nam, và không nhất thiết phản ánh quan điểm của Liên minh châu Âu và tổ chức Oxfam tại Việt Nam.

genderation
VIETNAM

GENDERATION VIỆT NAM

THỂ HỆ BÌNH ĐẲNG GIỚI VIỆT NAM

Genderation Vietnam – Thể hệ Bình đẳng giới Việt Nam là một không gian mở, nơi thể hệ trẻ chia sẻ thông tin, quan điểm và hành động nhằm thay đổi những khuôn mẫu về giới trong đời sống xã hội và trên truyền thông, hướng đến 3 thông điệp chính:

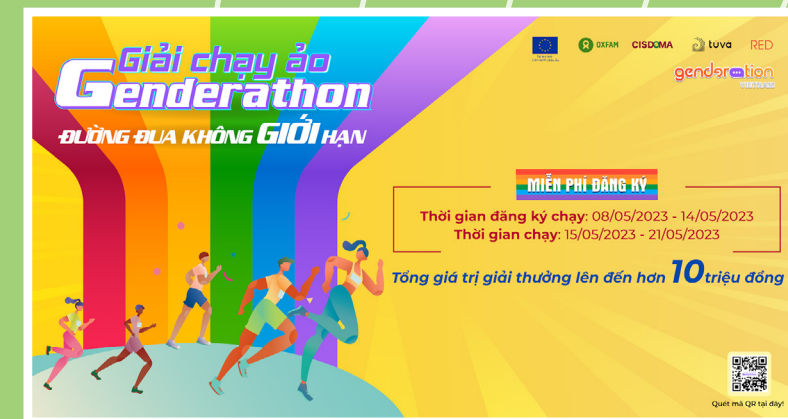
- Vai trò giới không phải là gánh nặng của bất cứ ai
- Năng lực lãnh đạo không phụ thuộc vào giới tính
- Sự phù hợp với nghề nghiệp không phụ thuộc vào giới tính

Chiến dịch Genderation Việt Nam là sáng kiến trong khuôn khổ dự án “Thanh niên tham gia giải quyết định kiến giới và thúc đẩy bình đẳng giới tại Việt Nam” do Liên minh châu Âu tài trợ, được thực hiện bởi tổ chức Oxfam tại Việt Nam và TUVA Communication, với sự đồng hành của CISDOMA, RED Communication và Hội Nhà báo Việt Nam (VJA).

Năm 2022 và 2023, trong khuôn khổ chiến dịch, Genderation Vietnam đã tổ chức 03 mùa cuộc thi “Lấy Bút Đục Tường” – không gian sáng tác tranh/ảnh/thông điệp nhằm lan tỏa các thông điệp tích cực về giới. Cuộc thi diễn ra dưới hình thức tổ chức trực tuyến trên nền tảng mạng xã hội Facebook. Không chỉ là một sân chơi nghệ thuật, mục đích chính của chuỗi cuộc thi “Lấy Bút Đục Tường” là nâng cao nhận thức cộng đồng về các định kiến và khuôn mẫu giới thông qua những thách thức, phản biện xã hội; vượt qua những rào cản, giải phóng các cá nhân; từ đó truyền cảm hứng thay đổi và dám sống là chính mình, lan tỏa thông điệp bình đẳng giới trong xã hội.

Lấy Bút Đục Tường mùa 1, mùa 2 và mùa 3 đã thu hút tổng cộng 125 tác phẩm dự thi, đạt 684.345 lượt tiếp cận người và 50.989 lượt tương tác. Các tác phẩm đoạt giải được lựa chọn trên nhiều tiêu chí về nội dung, hình ảnh, khả năng truyền động lực và tác động tích cực đến cộng đồng.

MỘT VÀI HÌNH ẢNH HOẠT ĐỘNG CỦA CHIẾN DỊCH GENERATION VIETNAM

CUỘC THI

LẤY BÚT ĐỤC TƯỜNG

MÙA 1

CUỘC THI SÁNG TÁC TRANH “LẤY BÚT ĐỤC TƯỜNG”: Lan tỏa thông điệp vượt qua định kiến giới

Cuộc thi Lấy Bút Đục Tường mùa đầu tiên có chủ đề chung là “Lan tỏa thông điệp vượt qua định kiến giới”. Cuộc thi đã thu hút 49 tác phẩm tham gia dự thi, đạt 12.143 lượt tiếp cận, 7.400 lượt tương tác và thảo luận. Mỗi tác phẩm được gửi đến là một câu chuyện độc đáo về sự đa dạng, cổ vũ nỗ lực vượt qua rào cản định kiến để tự do thể hiện bản thân.

Mỗi người trong chúng ta là một bản thể riêng, có quyền tự do biểu đạt bản thân, lựa chọn, không bị giới hạn bởi bất cứ khuôn mẫu nào. Tuy nhiên, thực tế là có vô vàn định kiến và khuôn mẫu giới tồn tại trong xã hội, được bình thường hóa hoặc ẩn nấp trong mọi ngóc ngách của đời sống gia đình, trường học, văn phòng...

- Là con gái phải nữ tính, thùy mị; Là con trai phải mạnh mẽ, độc lập?
- Con gái nên học sư phạm, y tá, còn con trai học kinh tế, làm kỹ sư?

Định kiến giới trở thành những “bức tường”, giới hạn các định nghĩa, kìm hãm cơ hội và sự phát

triển, thậm chí quyết định cuộc đời của một người chỉ vì giới tính của họ.

Nghệ thuật là sự biểu đạt của tự do. Cuộc thi sáng tác tranh “Lấy Bút Đục Tường” mở ra không gian để người tham gia – qua hội họa và ngôn từ – biểu đạt bản thân theo cách mà mình mong muốn, tự do khỏi những định kiến, khuôn mẫu giới.

Lấy Bút Đục Tường mùa 1 có sự tham gia của đội ngũ Ban giám khảo uy tín, đảm bảo tính chuyên môn về giới và chuyên môn về sáng tạo cho cuộc thi:

- Chị Nguyễn Thị Hồng Phượng - Cố vấn cấp cao truyền thông, báo chí của tổ chức Oxfam tại Việt Nam
- Chị Nguyễn Vũ Xuân Lan - Họa sĩ minh họa X.Lan, đồng sáng lập và quản lý của nhóm Vietnam Local Artist
- Anh Đinh Trần Tuấn Linh - Tác giả của “Lê Bích bụng phệ”, Founder/CEO của TUVA Communication

ĐÔNG LÀO DÂN NỮ

Giải nhất

“Những người chưa nhận thức được về định kiến giới chính là nạn nhân của định kiến giới.”
“Bình đẳng giới chỉ đơn giản là không có tiêu chuẩn.”

TRƯƠNG THỊ THANH NGÂN

Giải nhì

“Họ cũng là con người, họ cũng có cảm xúc của họ và họ xứng đáng được tôn trọng. Những người đồng tính, song tính, chuyển giới trong xã hội, họ đang sống và không ngừng cống hiến cho cộng đồng. Chúng ta không thể phủ nhận tài năng của cộng đồng LGBT, chúng ta còn có thể học hỏi từ họ cách suy nghĩ tích cực, làm sao để tự tin và dũng cảm.”

NGUYỄN MAI

Giải nhì

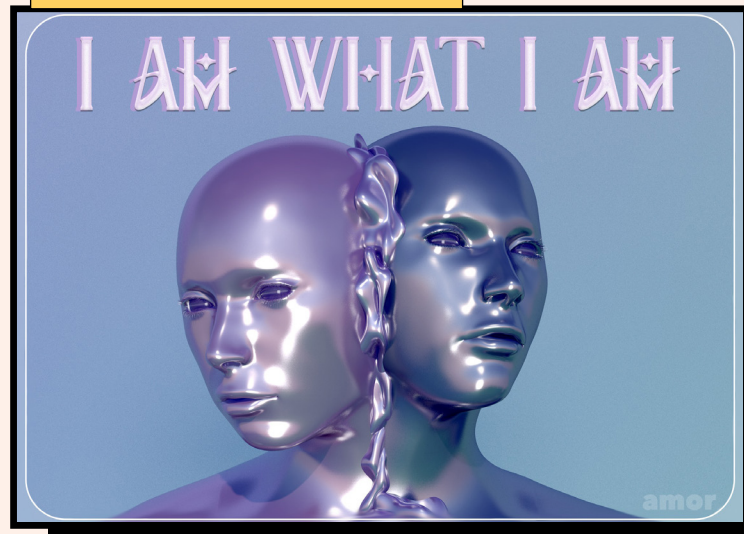

“Hà cớ gì một người không thể mang màu hồng chỉ vì họ là con trai!”

PHAN NGUYỄN HOÀI THƯƠNG

Giải ba

“Xoá bỏ định kiến giới không phải để đòi lấy quyền lợi riêng biệt cho bất kì giới tính nào. Nó là cơ hội cho con người tìm tòi - thấu hiểu - phát triển chính mình.

Đừng để những định kiến áp đặt bạn là ai.

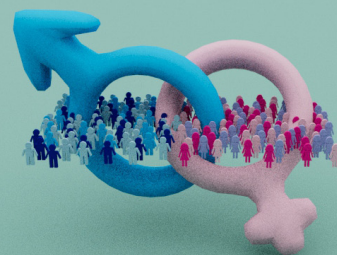
Hãy tự viết nên định nghĩa của bản thân bởi bạn là duy nhất.”

“Một trong những giải pháp nhằm cải thiện tình trạng bất bình đẳng giới chính nằm trong mỗi cá nhân khi chúng ta học cách yêu bản thân mình, chính tức là yêu con người của mình với mọi ưu khuyết điểm, là tin rằng mình xứng đáng, được chăm sóc bản thân, được làm đẹp cho mình, được học hỏi thêm kiến thức, được yêu và đón nhận tình yêu và được tự do sống cuộc đời mà mình đã chọn.”

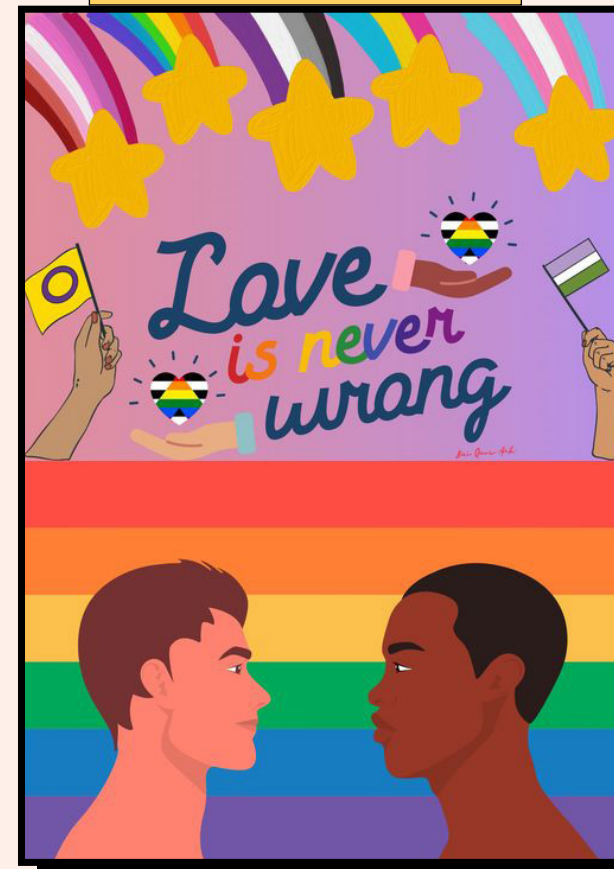
NGUYỄN THỊ LAN ANH

Giải ba

BÙI QUỐC ANH

Giải yêu thích

“Tất cả chúng ta bao gồm Straight, Gay, Lesbian, Bisexual, Transgender, Queer, Questioning, Non - binary, Intersex hay Asexual đều xứng đáng được đối xử CÔNG BẰNG trong mắt Pháp luật và Cộng đồng!”

“Sự nhìn nhận lại những giá trị cũ cũng như mới rất cần thiết, từ đó giúp chúng ta thêm hiểu mình, hiểu người hơn và không phán xét nhau.”

TRẦN ANH TÚ

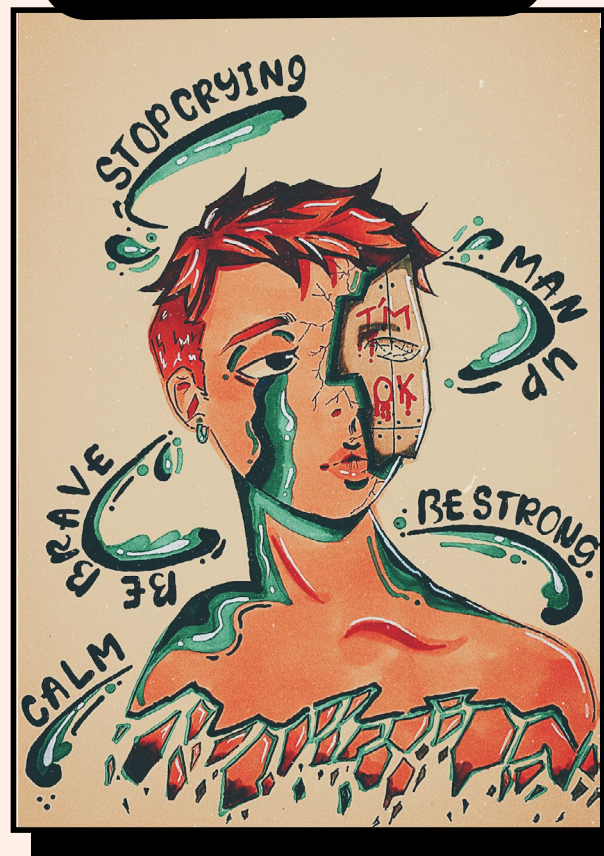

“Giới tính suy cho cùng chỉ là bộ phận sinh dục, nó không quyết định chúng là ai, phải làm gì, làm như thế nào. Mỗi chúng ta là một cá thể riêng biệt với những bản dạng giới khác nhau, chúng ta có quyền tự do thể hiện bản thân theo cách chúng ta muốn. Bởi suy cho cùng, phẩm chất và tính cách không có giới tính!”

NGUYỄN LÊ THẢO CHI

TRIỆU THỊ KHÁNH LINH

“Bất kể giới tính nào cũng đều có quyền có sức khỏe tinh thần lành mạnh và sự tự do thể hiện cảm xúc của bản thân khi đối mặt với những khó khăn trong cuộc sống.”

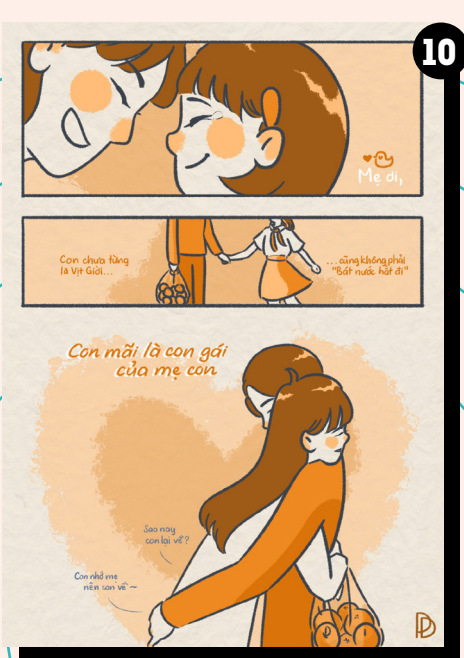

NGUYỄN HIỂN MAI

“Nên anh và em, chúng ta cùng bỏ đi bức tường này, và sống với những đam mê, hạnh phúc của riêng mình trước... Sau đó, ta đến ở cùng nhau.”

“Có nhiều người lạ lắm. Họ không sống cho mình, nhưng lại đi phán xét cuộc đời của mình.”

CUỘC THI

LẤY BÚT ĐỤC TƯỜNG

MÙA 2

CUỘC THI SÁNG TÁC PHOTOVOICE/VIDEO LẤY BÚT ĐỤC TƯỜNG 2.0: “MAN IN THE MIRROR”

Với chủ đề “Man In The Mirror”, cuộc thi Lấy Bút Đục Tường mùa 2 tập trung bóc tách những định kiến đối với nam giới trong gia đình và xã hội. Cuộc thi đã thu hút 27 tác phẩm tham gia dự thi, đạt 66.834 lượt tiếp cận, 24.622 lượt tương tác và thảo luận. Các câu chuyện trong “Man In The Mirror” là những chia sẻ đầy ấn tượng và truyền cảm hứng. Đó là tình cảm mà một người con dành cho cha, lời nhắn nhủ từ cha đến con trai, những suy tư về người nam đặt trong mối quan hệ tình yêu, bè bạn hay với chính bản thân mình.

Michael Jackson đã từng hát trong bản hit “Man In The Mirror”: “If you want to make the world a better place, take a look at yourself and then make that change” (tạm dịch: Nếu muốn thế giới trở nên tốt đẹp hơn, hãy bắt đầu từ việc nhìn chính mình trong gương và bắt đầu với “con người” đó)

Nam giới cũng có thể là nạn nhân của định kiến giới. Tuy nhiên, những khuôn mẫu hay định kiến giới đối với nam giới thường không được thể hiện hoặc hiện diện rất hạn chế trong các

phong trào bình đẳng giới. Đó đều là những “chiếc hộp” vô hình trong xã hội và đang giới hạn lại cách để trở thành “một người đàn ông”. Thay vì là “Man In The Box”, cuộc thi hướng đến thông điệp “Man In The Mirror” – Thay đổi bắt đầu từ người đàn ông trong gương.

Cuộc thi Lấy Bút Đục Tường 2.0 đóng vai trò như một tấm gương phản chiếu – một không gian để mỗi cá nhân lắng lại, soi chiếu và giải bày, là cầu nối giúp cất lên những tiếng nói và mở ra các thảo luận về bình đẳng giới, đặc biệt là những khó khăn của nam giới trong xã hội.

Cuộc thi có sự tham gia của đội ngũ Ban giám khảo uy tín, đảm bảo tính chuyên môn về giới và chuyên môn về sáng tạo:

- Chị Nguyễn Thị Mai Anh – Quản lý dự án bình đẳng giới của tổ chức Oxfam tại Việt Nam
- Anh Tạ Quốc Kỳ Nam – Nhà sáng tạo nội dung, tác giả của “Hoy đi nha”
- Chị Mai Quỳnh Anh – Quản lý chương trình tại TUVÀ Communication, Tác giả – Quản lý dự án Nhà Nhiều Cột

Cuộc thi sáng tác photovoice/video

LẤY BÚT ĐỤC TƯỜNG 2.0

MAN IN THE MIRROR

Thay đổi bắt đầu từ người đàn ông trong gương

Tổng giá trị giải thưởng lên đến hơn 12 triệu

Từ ngày 07/11 - 04/12/2022

Tài trợ bởi Liên minh Châu Âu

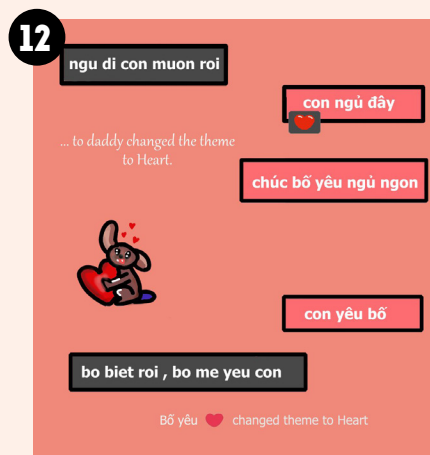
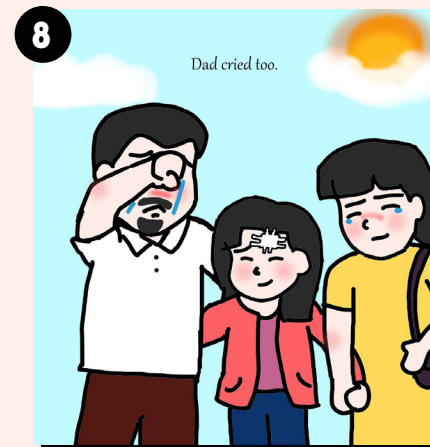
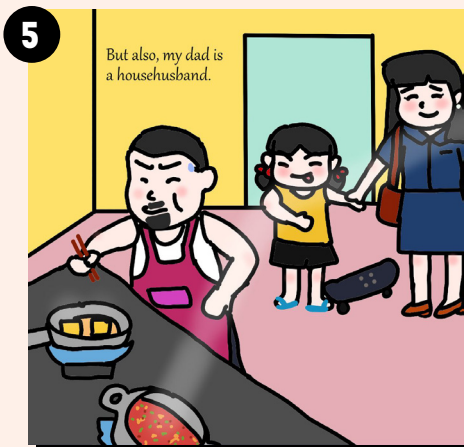
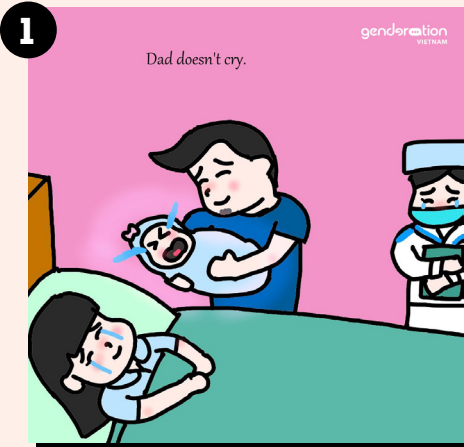

CISDOMA

RED

TỪ ĐỢT BO BIẾT ROI

“Từ xưa rồi, các cụ bảo đàn ông phải sống mạnh mẽ, đầu đội trời chân đạp đất, làm việc lớn, là trụ cột gia đình. Bố mình quả thực như vậy: bố có chiếc xe Uyn trông chiến; bố còn thích nuôi nhiều râu; ai nom cũng bảo nam tính và gai góc. Bố được mệnh danh là “anh nội trợ ngẫu nhất” trong xóm.

Từ ngày mình còn ở nhà, người ta bảo đàn ông phải vững chãi và không được yếu đuối. Bố mình quả thực như vậy: trước đây bố ít khi thể hiện cảm xúc, biểu cảm lúc nào cũng điềm đạm đến cứng nhắc; chưa bao giờ bố rơi nước mắt trước mặt mọi người; kiểm cả những lời yêu thương với gia đình. Bố không hay ôm và ít khi xoa đầu con gái, mình chỉ nhớ hồi bé tẹo mới hay được bố vỗ lưng ngủ. Bố cứ lạnh lùng mà lẳng lẳng làm tất cả mọi thứ, cả nhà ai cũng đều đã quên.

Có điều, kể từ lần mình gặp tai nạn nghiêm trọng, bố đã để lộ những khía cạnh “dễ vỡ”. Lần đầu tiên mình thấy bố khóc. Lần đầu tiên giọng bố run rẩy. Lần đầu tiên bố luống cuống không biết phải làm gì. Hôm mình được ra viện, bố đã ôm mình thật chặt và khóc, bố không kìm nén nữa. Vỗ về tấm lưng to lớn, thăm lẳng mà hết lòng vì gia đình, mình vẫn luôn biết ơn và cảm thấy an toàn lúc có bố cạnh bên.

Từ lúc mình dạy bố dùng Facebook, bố hay xem mấy clip giải cứu chó mèo, clip phim ngắn cảm động rồi rung rung nước mắt. Mấy cu cháu nhìn thấy rồi trêu, bố mình bảo: “Ai mà chả khóc được, con trai cũng khóc, có cảm xúc thì mới khóc chứ!”

Từ hồi mình đi học đại học xa nhà, bố bắt đầu mở lòng hơn. Bố đón nhận tình cảm một cách tự nhiên hơn, và cũng thể hiện nó nhiều hơn. Trước kia, bố chỉ nói nhớ con qua lời của mẹ; chỉ thả nút like, hoặc ậm ừ tất máy trước câu nói “con yêu bố”. Dạo này, bố mình nhắn lại “bo biết roi, bo me yêu con, bo me yêu con gái”.

TRƯƠNG NGỌC MAI

Giải Câu chuyện Truyền cảm hứng

BACK - ĐỂ YÊN CHO CÁI LƯNG (ĐƯỢC TRỞ VỀ Ý NGHĨA CỦA NÓ)!

“Một đi buổi gia sư nọ, học sinh của mình có dấu hiệu mệt mỏi, người cúi gập trên mặt bàn chỉ chờ ngủ gật. Mẹ bạn ấy đi vào phòng, la lớn: “Sau này gánh vác gia đình là mày chứ ai, đàn ông lên, thẳng lưng lên cái. Học được thì cũng học làm người, người chí lớn không gục ngã, hướng gì là trên bàn học!” Mình còn chưa kịp nhắc em ý là thẳng lưng lên, ngồi thế này đau đó em...”

Một người em kể với mình rằng khá là thích được các bạn dựa vào, vì em thấy được tin tưởng, tin rằng các bạn thấy mình an toàn, đáng nương tựa. Nhưng người mà em đang theo đuổi thì bắt em phải to lớn, thẳng lưng mọi lúc. Vì bạn ý cần người yêu trông nam tính, sẵn sàng đánh đuổi mọi tên côn đồ. Dù những ngày ở bên nhau khá hoà thuận, em mình luôn cảm thấy những áp lực vô hình. Và điều quan trọng, em không dám chia sẻ với người yêu, mà chỉ với những người bạn lâu năm của mình thôi.

Một người bố của bạn mình đang xem bóng đá rất thoải mái. Nhưng ngay khi vị khách quen của chú gõ cửa vào phòng, chú ngay lập tức cố gắng thẳng lưng, kèm theo đó là những cử chỉ nam tính khác như

hắng giọng, vận sức vào tay để thực hiện cú bắt tay giữa những người đàn ông. Sau đó, chú kể những câu chuyện về một người trụ cột gia đình hoàn hảo. “Vừa mua cái ô tô để đi lại, sắp tết mà, về quê cũng nở mày nở mặt”, “Đợt tới đang chuẩn bị bắt đay bắt động sản, sau này cho con cái có chỗ dựa”, “Hôm trước nhà đứa con gái lớn bị chập điện, đúng lúc tôi sang bên nhà nó chơi nên sửa giúp luôn”, ...

Cuộc gặp mặt giữa những người bạn lâu năm đã đến hồi kết thúc. Chú ý ngay lập tức đưa tay ra sau lưng cấu vào những chỗ đau, kèm theo những lời phàn nàn đầy mệt mỏi.

Mình ra hỏi bạn mình, “Bộ lúc nào chú ý cũng phải gồng thế à?”

Bạn mình: “Ừ đó mày, đau cũng không cho ai biết, dù ai chơi đủ thân cũng hiểu chuyện mấy năm trước bố tao gặp tai nạn nên lưng với cột sống bị tổn thương nghiêm trọng. Nhưng rồi vẫn cứ cảm thấy phải chứng minh mình là người đàn ông ý”...

Mình thở dài, mệt thay cho những người tự đặt gánh nặng lên vai mình...”

RACHEL ANN

Giải Bức ảnh Ấn tượng

NGƯỜI THẦY NHƯ NGƯỜI ANH

“Là sinh viên đại học, tôi cũng như nhiều bạn khác, vừa đi học vừa đi làm thêm nhằm trang trải một phần chi phí sinh hoạt và tăng kinh nghiệm làm việc cho bản thân. Ngoài việc làm thêm cuối tuần, vì tính cách yêu thích trẻ con nên tôi quyết định tìm thêm việc gia sư cho các bé nhỏ. Song để nhận được công việc gia sư dạy kèm là một chặng đường dài và gian nan hơn tôi tưởng. Chỉ bởi vì một lý do: tôi là nam.

Hơn 80% các tin đăng tìm gia sư đều dành cho nữ dù học sinh là con trai cũng ghi chú sẵn chỉ tuyển gia sư nữ. Tôi không hiểu vì sao. Sự hăng hái và tự tin của tôi dần giảm xuống, giảm như số lượng tin tuyển gia sư nam vậy. Đợi mãi đến lúc không thể ngồi im được, tôi mạnh dạn nhấn tin cho trung tâm và người đăng tin tuyển dụng để hỏi về

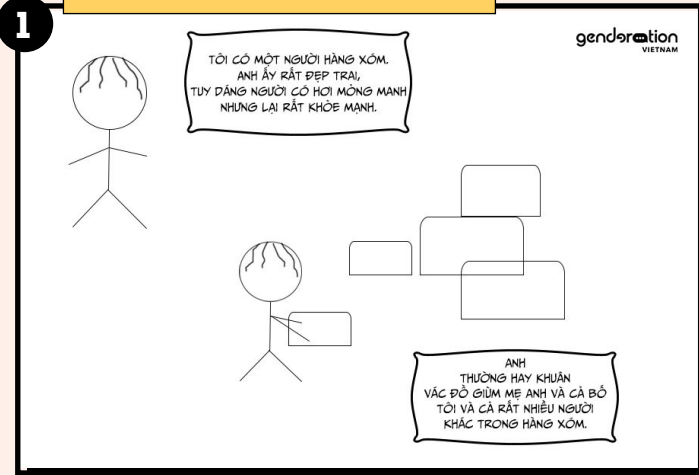
lý do nam ít được chọn hơn nữ. Và câu trả lời đều như nhau: nam không chu đáo, nam không kỹ lưỡng, nam không tận tâm và nam có khả năng lạm dụng tình dục học sinh cao. Tôi sống người ngờ ngàng và suy nghĩ cả đêm. Những người nam như tôi đã làm gì để mang định kiến này? Tôi đã bị áp đặt là người không chu đáo cẩn thận và còn có nguy cơ làm hại người khác dễ dàng như vậy ư?

Tôi quyết định sẽ không từ bỏ. Sau bao nỗ lực ứng tuyển và chứng minh bản thân thì tôi đã thành công được nhận vào vị trí giáo viên dạy từ thiện cho các em nhỏ ở làng trẻ SOS. Vào ngày đầu tiên tới Làng, tôi tự nhủ mình phải cố gắng gấp nhiều lần, cố gắng để bù đắp cho sự thiệt thòi của các em và cố gắng để chứng minh cho những quan niệm sai lầm mà tôi đang gặp. Thấm thoát đã nửa năm rồi, tôi đồng hành cùng hai bé trai cấp 1 và sắp tới có thêm một bé gái vào học chung nữa. Tình thầy trò như anh cả và em út, anh cả luôn suy nghĩ dạy làm sao cho em út học dễ hiểu và nhớ bài lâu nhất trong không khí học vui vẻ nhất.

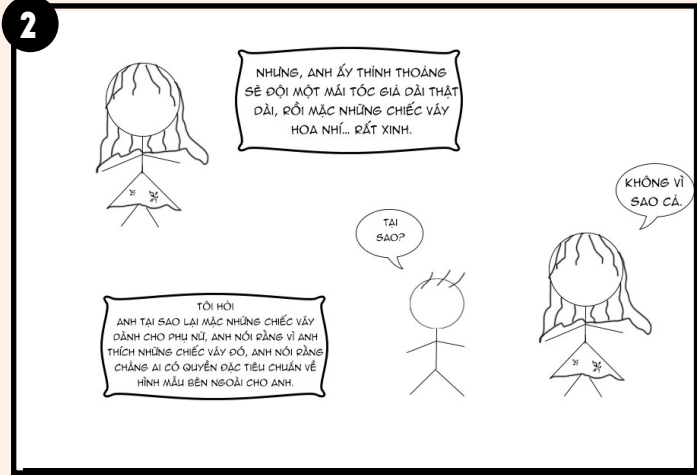
Tôi hi vọng các bạn nam như tôi sẽ sớm tìm được học trò của mình và hãy tận tâm với bốn phận người dạy học, người hướng dẫn cho các em. Con người không bao giờ xứng đáng bị phán xét chỉ vì giới tính mà họ đang mang.”

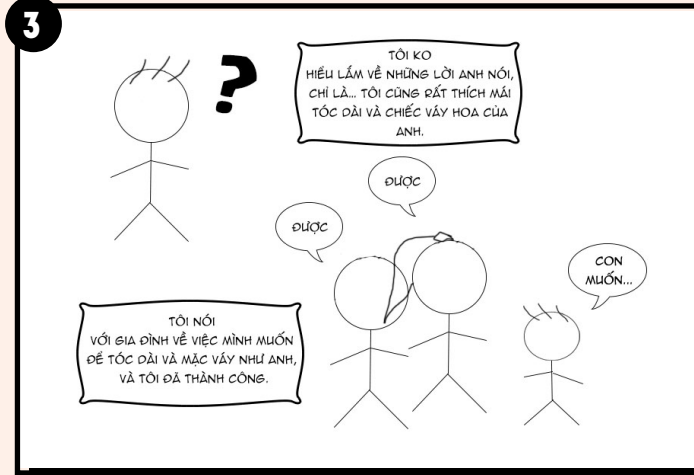
1

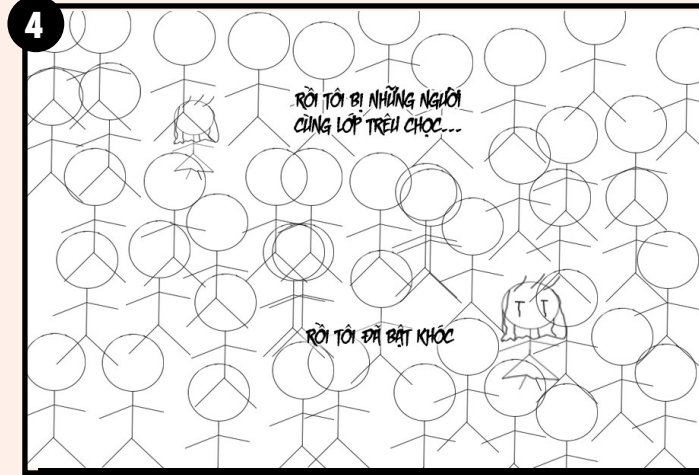
2

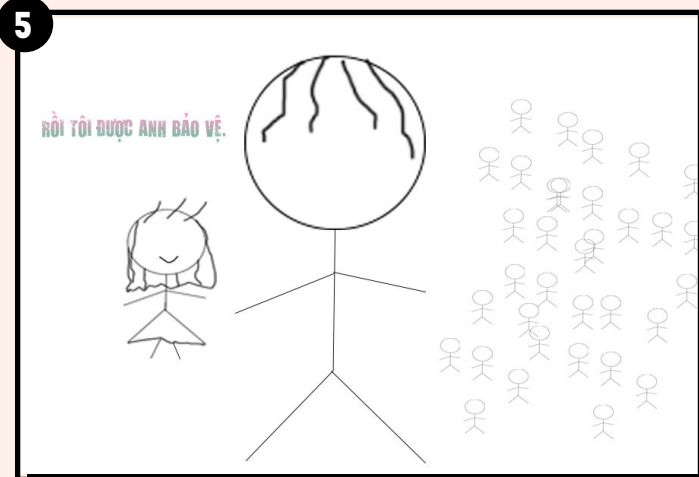
3

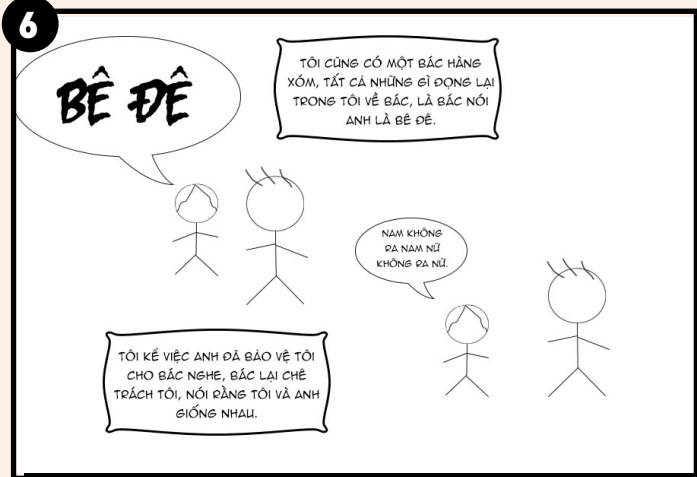
4

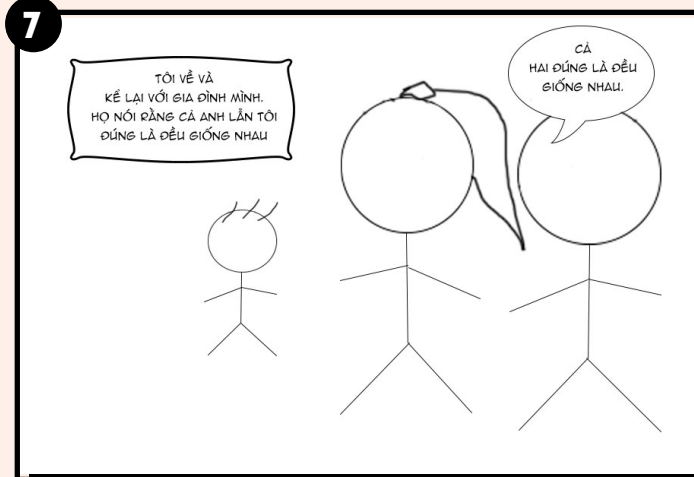
5

6

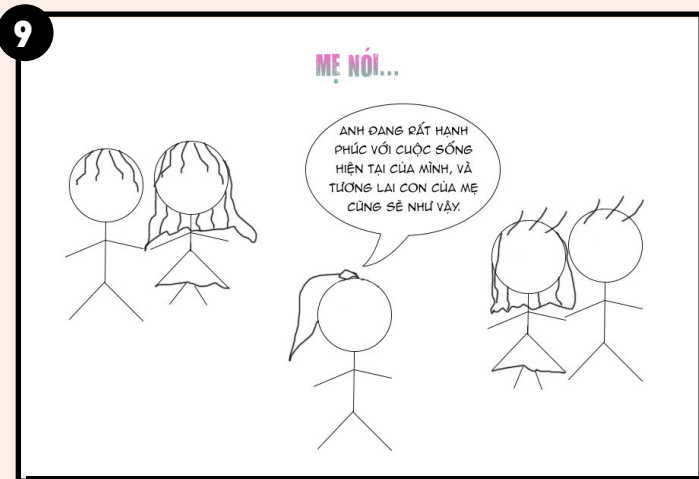
7

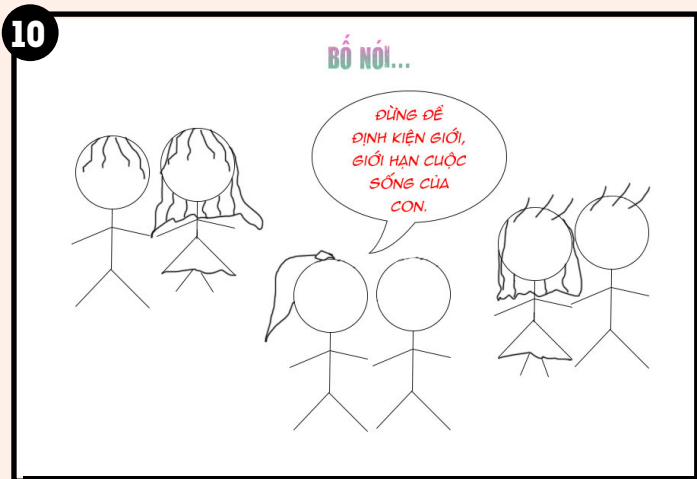
8

9

10

“Đừng để định kiến giới, giới hạn cách bạn sống.”

““The problem for most of us, men and women, is not to learn, but to unlearn.” (Nhà hoạt động Nữ quyền Gloria Steinem).

- Vấn đề quan trọng đối với đàn ông và phụ nữ không phải là học cách để trở thành một người đàn ông hay một người phụ nữ, mà là quên đi điều đó.”

PHAN HỮU TÀI (PAIKOR)

Tôi ghét chính mình! Tôi muốn loại bỏ đi những “bản ngã xấu xí” của mình bằng cách chôn vùi nó. Tôi sống trong vỏ bọc của nam tính độc hại, dầu đó chỉ là một sự cố gắng miễn cưỡng. Bức tường của sự nam tính tôi tự xây lên ngày càng lớn, tôi tự tạo khoảng cách với các bạn nam, tôi ít khóc hơn, tôi tỏ vẻ kỳ thị đồng tính, xu hướng bạo lực dần hình thành rõ trong tôi. Suy nghĩ thật ngây thơ, đứa trẻ 15 tuổi tưởng như vậy sẽ khiến mình “bình thường” trở lại chẳng?!”

SUMMER NGUYỄN

“23h ngày 19/04/2018, nằm trên giường, nhìn với người lạ qua Chatible, tôi trần trọc nhận ra: dường như mình đang đi lệch khỏi quỹ đạo của con đường mà những bạn nam khác vẫn đang đi. Tôi cảm nhận “sự khác biệt” mà người ta vẫn dè dặt: tôi thích con trai, bạn bè của tôi toàn là nữ, tôi mít ướt, tôi sợ đủ thứ trên đời... Đêm ấy quả là một ác mộng, không hiểu vì sao mình lại khóc, nhưng trong đầu tôi luôn tự hỏi: “Sao mình không bình thường như những người khác được?”

“Tôi có thể nói gì về ba mình? Nếu là 4 năm trước, câu trả lời sẽ đâu đó tương tự như: Ba lúc thì quá tin người, lúc lại quá dễ tự ái, lúc quá hiền lành, lúc quá hung dữ. Hiểu một cách đơn giản, ba là hình ảnh của một người đàn ông gia trưởng, thất bại trong công việc và chỉ có thể níu lấy vai trò người chồng trong gia đình – như một thứ cứu cánh cho danh dự của mình.

Tôi, tất nhiên, không muốn dùng những từ ấy để nói về ba – một người vẫn được truyền thông bảo rằng là mối tình đầu của con gái. Nhưng đó là sự thật, hoặc là một sự thật tôi học được rằng: Một người ba đúng nghĩa, một người ba trong phim ảnh, sách báo,...không như vậy.

Ba đáng lẽ phải luôn mặc comple, đi xe ô tô, đến công sở, kiếm tiền, khiến gia đình hạnh phúc. Hoặc ít ra, ba nên là người đưa cho tôi lời khuyên, tư vấn tôi trước những quyết định quan trọng trong cuộc đời. Nhưng không, mẹ tôi đóng cả hai vai: làm mẹ và làm ba. Điều này khiến suốt thời gian trưởng thành, tôi oán trách và chán ghét chính người ba ruột của mình.

Nhưng có một lần, tôi thấy ba khóc. Đó là khi tôi không được đi thi tiếp một kỳ thi tiếng anh vớ vẩn nào đấy, mà tôi đăng ký chỉ vì bạn bè cũng đăng ký. Vì thi tiếp thì phải nộp tiền, mà nhà tôi không dư dả đến vậy. Lúc đấy tôi không hiểu rõ, nhưng đến sau này, khi đã đi làm và va vấp với cuộc đời, tôi hiểu có lẽ ba khóc vì cảm giác bất lực. Vì sâu trong thâm tâm, ba cũng có cảm giác bất lực đấy, của một người không được trọng dụng, mãi ở phía sau.

PHẠM HOÀNG PHƯƠNG

Bởi cuộc đời ba, nói thật lòng, quá xui xẻo. Vì gia đình, ba không được đi học lên cao, chỉ có thể làm công nhân. Vì không được lòng sếp, ba tôi bị điều công tác, làm một công việc quá mức nặng nhọc. Vì sức khỏe không cho phép, ba phải nghỉ hưu sớm. Vì muốn kiếm thêm tiền, ba đi làm bảo vệ rồi nhân viên bán xăng khi đã hơn 50 tuổi.

Sau cùng, ba đã cố gắng trong khả năng có thể. Chỉ là cuộc đời ít nhiều đã không công bằng với ba, dù ba cũng có những sai lầm của một con người hời hợt và vô tâm. Lớn lên, tôi không còn trách ba nữa. Tôi không trách khi ba đơn giản không là hình mẫu người ba mà tôi thầm nghĩ đến.

Bởi lẽ, việc ba không thành công như cách người ta định nghĩa, hóa ra cũng không quan trọng đến vậy. Có lẽ tôi không cần một người ba toàn năng như siêu nhân. Có lẽ tôi cần một người ba đầy khiếm khuyết, để giúp tôi nhận ra rằng: Trên đời này vốn không có siêu nhân, chỉ có những con người cố gắng vì người mình yêu.

Ba đã cố gắng vì tôi, dù sự cố gắng đó vẫn thật đổi vụng về. Đến lượt mình, tôi cũng muốn cố gắng vì ba.”

NGUYỄN KHOA HÀ MY

“BỐ ƠI, CON MUỐN MẶC VÁY ĐI HỌC”

“Lúc mới nghe đến câu nói đó thốt lên bởi con trai của tôi, tôi đã rất sốc và cảm xúc của tôi vô cùng lẫn lộn. Bởi tôi - cũng như bao người khác, đã được nuôi dạy, lớn lên trong một môi trường với những khuôn mẫu cứng nhắc và định kiến giới áp đặt lên mọi người. Một phần trong tôi, với tư cách phụ huynh, rất sợ những ánh mắt phán xét, đánh giá của những người xung quanh về hình ảnh của “một đứa con trai mặc váy”. Nhưng cuối cùng tôi đã đồng ý cho con trai tôi mặc váy đến trường và ngay lúc đó, con tôi nhảy cẫng lên vui sướng, niềm vui hiện rõ lên đôi mắt cậu bé.

Và điều tôi lo sợ đã diễn ra, cái ngày con trai tôi mặc váy đi học, con đã bị các bạn cùng lớp lôi ra trêu đùa, thậm chí cô giáo của con còn gọi con ra nói chuyện riêng và cho rằng “đây là sự lệch lạc giới tính”, rằng “chỉ có con gái mới mặc váy”.

Đành rằng mỗi người có một quan điểm riêng, nhưng những lời nói đó đã làm tổn thương đứa con trai bé bỏng của tôi. Là một phụ huynh, tôi không cầm lòng khi chứng kiến điều đó xảy ra. Tôi đã mạo hiểm về quyết định của mình: tôi trao cho con trai tôi sự tự do lựa chọn làm điều mình muốn nhưng đánh đổi lại là những lời nói tổn thương xuất phát từ những định kiến xã hội áp đặt lên thể hiện giới của mỗi cá nhân.

Tôi chỉ muốn nhắn nhủ rằng: Xã hội hãy có cái nhìn cởi mở hơn về giới và thể hiện giới. Câu chuyện mặc váy của con trai tôi, tôi muốn truyền đi thông điệp nghe có vẻ “đao to búa lớn”: Hãy để con trẻ tự khám phá sở thích, khả năng của bản thân, thay vì giới hạn các bạn trong những chiếc hộp khuôn mẫu chật hẹp. Hãy nhìn cách diễn viên Angelina Jolie để con gái của cô mặc những gì cô bé muốn, hay như nam ca sĩ Harry Styles tự tin khoác lên mình những bộ váy, phụ kiện mang nhiều “tính nữ”.

Tôi vẫn luôn giữ vững niềm tin vào việc giáo dục cởi mở cho con trẻ và lựa chọn không tiếp tục duy trì những khuôn mẫu giới lên những thế hệ sau.

Tôi xin trích một câu nói mình vẫn luôn tâm đắc: “What we feel is conditioning, but what we do is a choice” (Tạm dịch: “Điều chúng ta cảm nhận thì có điều kiện, còn điều chúng ta làm thì là sự lựa chọn”).

CUỘC THI

LẤY BÚT ĐỤC TƯỜNG

MÙA 3

CUỘC THI SÁNG TẠO THÔNG ĐIỆP LẤY BÚT ĐỤC TƯỜNG 3.0: “VIỆC NHÀ KHÓ - CÓ ANH LO”

Cuộc thi Lấy Bút Đục Tường mùa cuối cùng với khẩu hiệu “Việc nhà khó - Có anh lo” tập trung vào sự bất bình đẳng trong trách nhiệm chăm sóc gia đình và định kiến giới đối với các công việc chăm sóc không lương. Mùa 3 đã thực sự bùng nổ với 49 tác phẩm tham gia dự thi, đạt 605.368 lượt tiếp cận, 18.967 lượt tương tác và thảo luận. Các câu chuyện của mùa này truyền cảm hứng và gây xúc động mạnh bởi những khắc họa chân thực, gần gũi về những người anh, người cha, người chồng, người ông, người hàng xóm...

- Làm nội trợ là ăn bám?
- Làm việc nhà không tạo ra giá trị kinh tế?
- Phụ nữ làm việc nhà giỏi hơn đàn ông?

Những định kiến giới “cứng đầu” nhất tồn tại trong xã hội và đặc biệt, trong quy mô gia đình, có thể được gói gọn trong hai chữ “việc nhà”. Và gánh nặng này thường dồn lên vai người phụ nữ. Điều này xảy ra chủ yếu do khuôn mẫu giới hằn sâu trong tư duy phổ biến của xã hội:

công việc chăm sóc là bổn phận và bản năng của phụ nữ và trẻ em gái; còn đàn ông thì không giỏi việc nhà.

Cuộc thi Lấy Bút Đục Tường 3.0: “Việc nhà khó - có anh lo” nhằm tháo gỡ những định kiến này. Đây là không gian để mỗi cá nhân chia sẻ câu chuyện làm việc nhà, san sẻ việc nhà giữa các thành viên trong gia đình, phá vỡ các định kiến giới về công việc chăm sóc không lương và những khuôn mẫu về vai trò của nữ giới, nam giới.

Mùa 3 có sự tham gia của đội ngũ Ban giám khảo uy tín, đảm bảo tính chuyên môn về giới và chuyên môn về sáng tạo cho cuộc thi:

- Chị Nguyễn Thị Mai Anh, Quản lý dự án bình đẳng giới tại tổ chức Oxfam tại Việt Nam
- Anh Hoàng Tuấn Kiên, nhà sáng tạo nội dung tại Gia đình Cam Cam
- Chị Mai Quỳnh Anh - Quản lý chương trình tại TUVa Communication, Tác giả - Quản lý dự án Nhà Nhiều Cột

INRA JAKA

Giải Tác phẩm Xuất sắc

“Lúc còn ở quê, mình chẳng có mấy khái niệm về “việc nhà”, cứ mãi học và đi chơi. Rồi cả gia đình rời quê vào Sài Gòn. Bố hay sáng đi chiều về Viện nghiên cứu Đông Nam Á để soạn sách, mẹ và chị lo toan buôn bán thổ cẩm cả ngày. Còn 4 đứa con trai thế là tha hồ chia nhau làm việc nhà, những thứ không thể bỏ qua được. Quét nhà, quét sân, giặt giũ, đi chợ, nấu ăn, rửa chén, lau dọn, quanh đi quẩn lại hết hơn nửa ngày. Mấy nhóc ham chơi như tụi mình thì việc nhà đúng là một cực hình, lặp đi lặp lại, chẳng gì vui cả. Lúc đó mới biết mẹ “siêu nhân” đến mức nào.

Hồi sinh viên trở về quê, tham dự vào lễ tiệc của người Chăm, thấy các ông ở ngoài trải chiếu uống trà, các bà các cô thì lo toan bếp núc, mình bèn vào bếp để phụ, như một thói quen sẵn có. Các bà mới mắng cho: Bếp núc là chuyện của phụ nữ, cháu ra kia để lo nói chuyện tiếp khách đi. Mình sững người ra, đôi phần hơi buồn vì ý định giúp đỡ của mình bị từ chối. Liệu quan niệm “bếp núc là chuyện của phụ nữ”, hay hình tượng người phụ nữ “đảm đang” là gắn liền với việc nhà có tạo nên gánh nặng cho phụ nữ hay không? Sau này mình mới thấy các ông Chăm này cũng “đảm đang” theo kiểu của mình: dọn bàn, xếp ghế, dựng rạp, mấy vụ mây tre lá, chặt củi... nói chung là những việc cần sức. Hay ngay cả mấy chuyện tiếp lời với khách cũng chẳng phải chuyện dễ dàng, đôi khi cũng phải biết trên biết dưới, biết trước biết sau.

Trong xã hội hiện đại đã có nhiều biến đổi, khi đàn ông không còn phải đảm đương nhiều những chuyện cần sức lực, người phụ nữ cũng tham gia nhiều vào đóng góp kinh tế gia đình và các công việc xã hội hơn, thì thời gian cho việc nhà – việc không thể tránh khỏi – cần được nhận thức, nói đến, thông hiểu để có thể có sự cân đối và công bằng hơn. Không gian san sẻ và đồng cảm ấy nếu không được tạo dựng, dễ dẫn đến những lục đục không đáng có.

Ngắm người hay nghĩ đến ta, thế là mình bèn méc với hai bé trai gái nhà mình, là cả nhà cùng chơi “việc nhà”, từ các khâu dọn củi, đốt than, trồng cây chăm vườn, thu hái, đi chợ, rửa gọt, nhóm lửa, nấu ăn, dọn ra dọn vào, rửa chén, giặt giũ phơi phóng... tất cả đều trở thành trò chơi rất cần nhiều sự sáng tạo, kỹ năng, tỉ mỉ. Và vì là cùng chơi, nên cả nhà đều vui. Việc nhà không của riêng ai.”

VŨ CẨM NHUNG

Giải Thông điệp Truyền cảm hứng

“Cái khó nhất khi là người đứng ra lo toan việc nhà cho gia đình của bố mình không đến từ tính chất công việc, bởi không chỉ có phụ nữ mới đủ khả năng để chăm lo nhà cửa và con cái, mà cái khó nhất lại đến từ định kiến của người đời. Một người thành công chưa chắc đã là một người hạnh phúc nhưng một người hạnh phúc thì họ chắc chắn là một người thành công. Có thể bố mình không thành công theo định nghĩa dập khuôn của xã hội nhưng bố mình chắc chắn đã thành công khi những người xung quanh đều lần lượt được đón nhận sự hạnh phúc mà bố cho đi. Việc bố mình bỏ ngoài tai những thành kiến của xã hội, mở rộng tâm thức để nhìn cuộc sống với cái nhìn cởi mở hơn, khiến bố mình cảm thấy tự

do và chẳng còn để tâm nhiều đến những nỗi buồn ẩn náu trong hình dạng của lời nói nữa. Những công việc nhà mà bố mình đang làm, chúng tạo ra cả giá trị kinh tế và giá trị yêu thương.

Thiền sư đáng kính Thích Nhất Hạnh đã từng chia sẻ ý niệm về cuộc sống này rằng “Con người đau khổ vì họ bị mắc kẹt trong quan điểm. Chỉ khi nào chúng ta giải phóng được những quan điểm đó, chúng ta mới tự do và không còn đau khổ.””

“Mình vẽ lại những khoảnh khắc tuyệt vời của bố để cảm ơn bố đã luôn yêu thương và chăm sóc gia đình mình.”

BÙI MAI ANH

Giải Hình ảnh Ấn tượng

NGUYỄN THỊ THU HÀ

Giải Yêu thích

“Hạnh phúc không ở đâu xa mà xuất phát từ những điều đơn giản thường ngày!”

LÊ THỊ THU THANH

Đây là bài dự thi của một tác giả nữ viết về tấm gương nam giới vượt qua định kiến, chăm sóc gia đình và đảm đương việc nhà. Tấm gương đó chính là anh Võ Xoài, ở khu phố 5, phường 2, thị xã Quảng Trị.

“Ban đầu, khi đi chợ và nấu ăn, tôi thường bị trêu ghẹo. Nhiều người vẫn còn suy nghĩ việc bếp núc chỉ dành cho phụ nữ. Tuy nhiên, tôi không để tâm vào những lời nói đó, bởi tôi hiểu được vợ của mình đã rất vất vả vừa phải gánh vác công việc nhà, vừa phải chăm lo cho các con. Do đó, tôi không phân biệt việc phụ nữ hay nam giới mà luôn sẵn sàng chia sẻ mọi công việc nhà với vợ”.

“Tôi không giúp vợ tôi nấu cơm vì tôi cũng muốn ăn và tôi cũng cần phải nấu. Tôi không giúp vợ rửa bát sau khi ăn vì tôi cũng dùng những món đó. Tôi không giúp vợ trông con vì chúng là con của tôi và tôi có trách nhiệm làm cha. Tôi không giúp vợ rửa bát, phơi hay gấp quần áo, bởi đó cũng là quần áo của tôi và các con.”

“Tôi không phải đang giúp đỡ, tôi là một phần của ngôi nhà này...”

NGUYỄN VĂN LÂM

POICAR

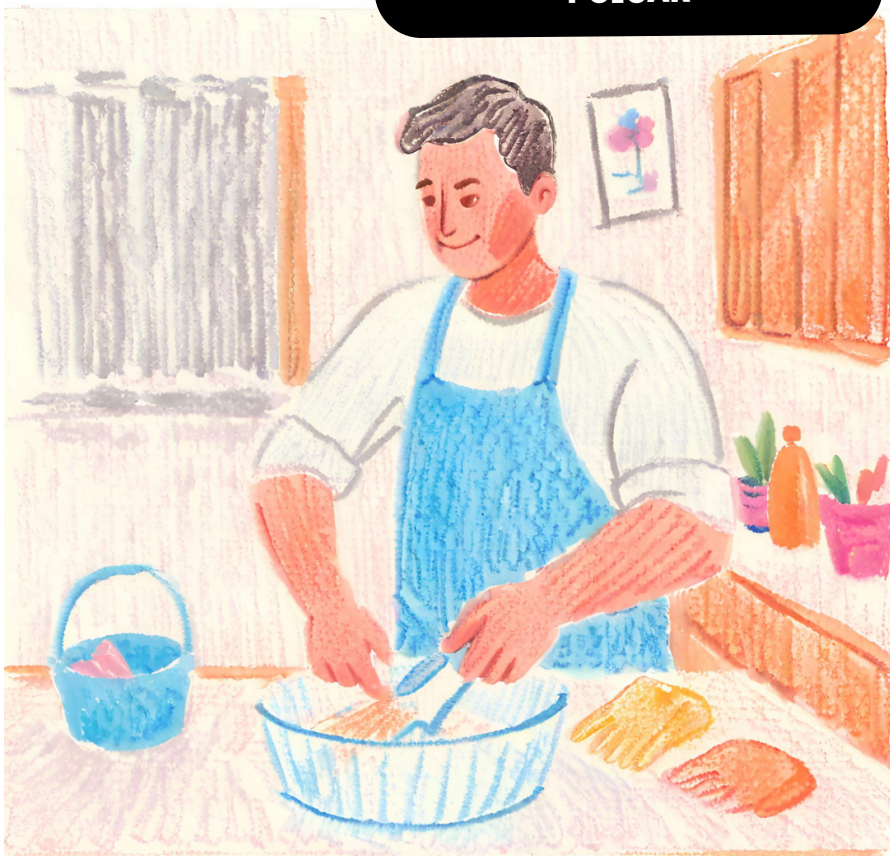
“Everyone in a household should be doing something towards contributing to getting things done, and it should matter not who does what chore as it needs to be done at some point.

Everyone wears clothes, uses the toilet, uses the shower, brings in dirt and whatnot, so therefore, each and all (age dependant of course) should get off their bum and help out. If everything is only left to one person, then this is not fair at all.

No reason why men, like women, cannot use a washing machine, dishwasher (or wash dishes by hand), vacuum cleaner, mop, or any other cleaning items to get the place looking good. Also no reason why men should not be capable of cooking a decent meal for the family either.”

Tạm dịch:

“Mọi thành viên trong một gia đình đều phải góp sức để hoàn thành những việc cần làm. Không quan trọng là ai làm việc gì, bởi các công việc nhà đều cần được hoàn thành ở một thời điểm nào đó. Mọi người đều mặc quần áo, sử dụng nhà vệ sinh, nhà tắm, mang bụi bẩn vào nhà... Vì thế, mỗi người (tùy thuộc vào độ tuổi) đều cần phải đứng dậy và giúp đỡ. Nếu tất cả trách nhiệm đều được cho là của một người thì thật không công bằng chút nào. Không có lý do gì khiến nam giới khác biệt so với nữ giới và không thể sử dụng máy giặt, máy rửa chén (hoặc rửa chén bằng tay), máy hút bụi, lau nhà hoặc bất kỳ công cụ làm sạch nào khác để làm cho ngôi nhà trở nên sạch sẽ. Cũng không có lý do gì khiến đàn ông không thể nấu một bữa ăn ngon cho gia đình.”

Có những sự yêu thương không được nói thành lời mà được thể hiện thông qua những hành động thực tế

...

Là ông nội với tình thương bao la trọn vẹn

Là ba luôn sẵn sàng sẻ chia, gánh vác cùng mẹ

Vì tình yêu có muôn hình vạn trạng, nhưng sự quan tâm và sẻ chia chân thành chỉ có một mã thôi. Và vì việc nhà không phải là đặc quyền của phụ nữ, việc nhà thực chất là sự sẻ chia.

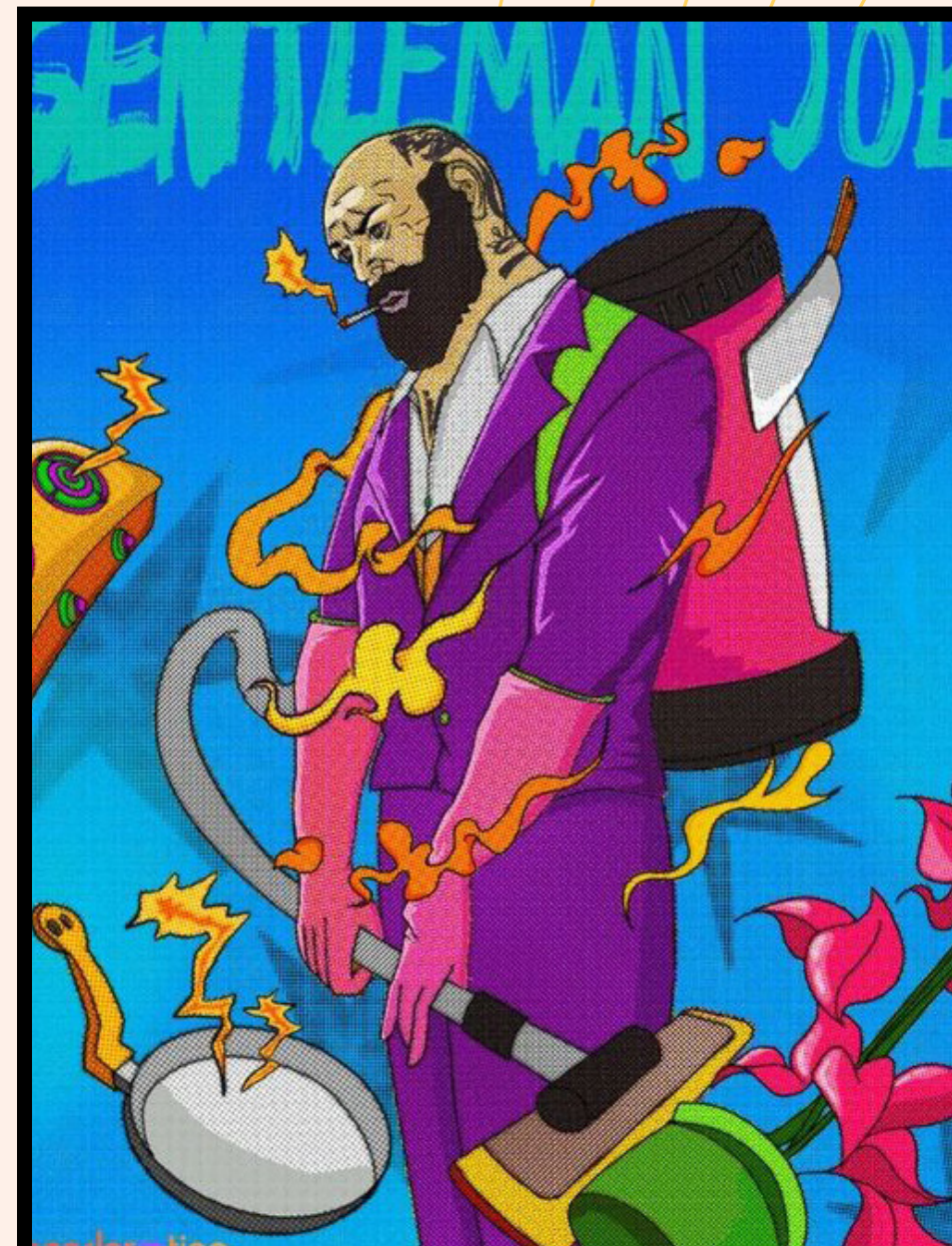
“Vốn dĩ cách thể hiện tình yêu thương có muôn hình vạn trạng, nhưng với mình, yêu thương chân thành được thể hiện qua những hành động thực tế, chứ không phải chỉ bằng những lời hoa mỹ. Mình biết rằng có vô vàn những chuẩn mực giới ngoài kia đang giới hạn những cơ hội và lựa chọn của người phụ nữ, cùng với đó là những định kiến rập khuôn về hình ảnh người đàn ông nội trợ.”

LÊ THẢO NGUYÊN

BÙI DUY VŨ

“Làm việc nhà, thiết nghĩ chính là một kỹ năng sống cần thiết cho một người biết yêu thương bản thân mình. Khi yêu bản thân mình đúng cách, mình sẽ biết yêu thương người khác không sai đường. “

“A GENTLEMAN KNOWS WHAT TO DO!”

Tạm dịch:
“MỘT NGƯỜI ĐÀN ÔNG LỊCH THIỆP BIẾT MÌNH PHẢI LÀM GÌ!”

LÊ HẰNG

Generation Vietnam xin gửi lời cảm ơn chân thành đến nhà tài trợ Liên minh châu Âu cùng đối tác tổ chức Oxfam tại Việt Nam đã đồng hành và hỗ trợ chúng tôi tạo nên thành công của toàn dự án.

Chúng tôi xin tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến tất cả các độc giả yêu quý của Generation Vietnam, những người đã theo dõi, ủng hộ và trở thành động lực của chiến dịch từ những ngày đầu.

Cuối cùng và không thể thiếu, chúng tôi gửi lời tri ân đặc biệt đến tất cả những tác giả đã tham gia cuộc thi Lấy Bút Đục Tường. Sự sáng tạo và tinh thần nhiệt huyết của các bạn không chỉ là nguồn cảm hứng mà còn góp phần quan trọng khiến hoạt động này trở nên đa dạng và có ý nghĩa hơn bao giờ hết.

**GENERATION VIETNAM
xin chân thành cảm ơn!**

Hãy viết/vẽ nên câu chuyện Lấy Bút Đục Tường của bạn

genderation
VIETNAM